

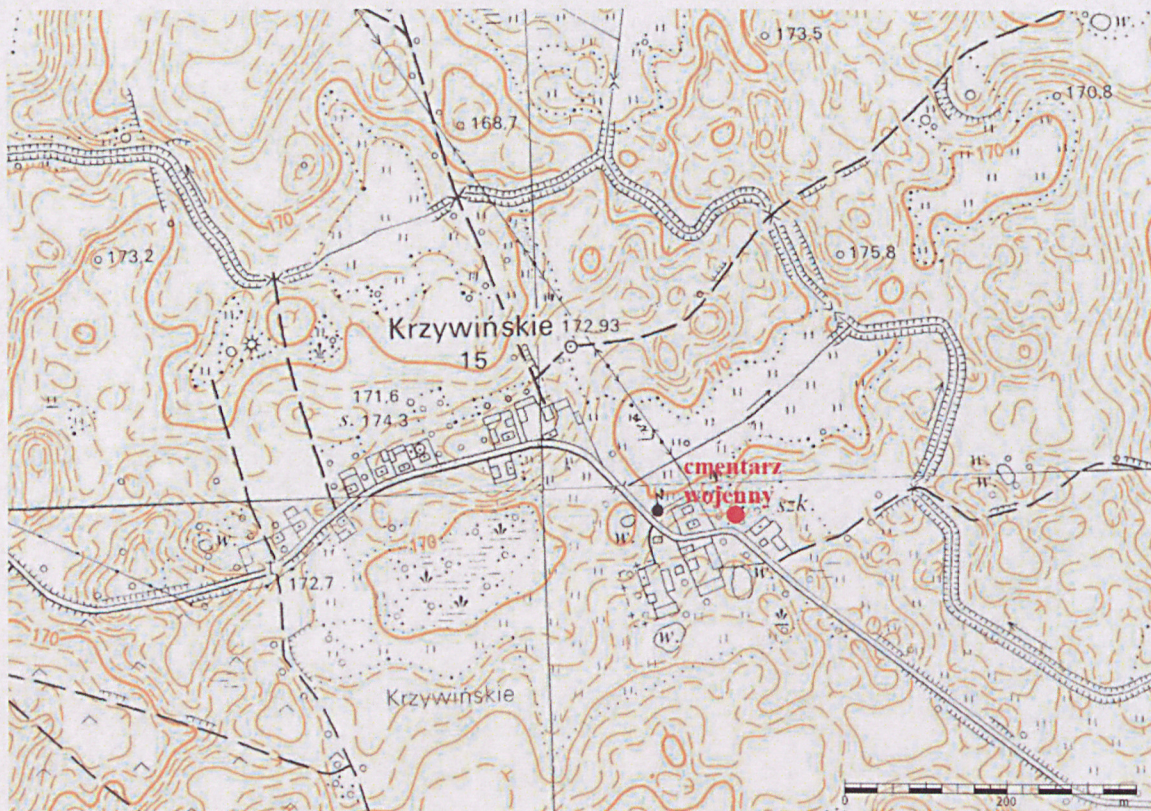
**Sprawozdanie z renowacji nagrobków na
cmentarzach wojennych z czasów I wojny światowej w
miejscowościach Bobry i Krzywińskie, gm. Prostki,
woj. warmińsko-mazurskie**

Nowodworce 2020

Krzywińskie, gm. Prostki

Cmentarz wojenny żołnierzy armii niemieckiej poległych w czasie I wojny światowej w lutym 1915 r. położony jest na południowym skraju wsi, w odległości około 24 m na zachód od budynku dawnej szkoły, po północnej stronie szosy do wsi Nowaki.

Cmentarz rozmieszczony na planie prostokąta tworzą dwie równoległe mogiły zbiorowe usytuowane wzdłuż linii wschód – zachód, wypełniające niemal całą przestrzeń cmentarza. Układ całości czytelny, mogił – czytelny. Z oryginalnego ogrodzenia cmentarza zachowały się betonowe słupki wypełnione wtórnie przesłami z drewnianych sztachet oraz betonowa podmurówka. Mogiły są otoczone opaskami z ciosów granitowych. Na każdej z mogił znajdują się trzy analogiczne, odlane z betonu nagrobki w formie łacińskiego krzyża.

Pracami konserwatorskimi objęto sześć nagrobków na obu mogiłach zbiorowych. Oczyszczono je z mchów i porostów, a następnie pomalowano farbą w kolorze białym i odnowiono inskrypcje farbą w kolorze czarnym.

Przebieg prac renowacyjnych

I.

Wykonano dokumentację fotograficzną stanu zachowania sześciu nagrobków. Wszystkie nagrobki były mocno porośnięte mchem i porostami. Ramiona krzyży dwóch nagrobków na mogile południowej miały niewielkie ubytki. Inskrypcje były słabo czytelne, częściowo zaś – nieczytelne.

II.

Nagrobki oczyszczono mechanicznie z mchów i porostów. Następnie pokryto je preparatem ALGO-CLEAR – płynnym biocydem na bazie wody do zwalczania bakterii, glonów, mchów i porostów. Preparat naniesiono pędzlem.

III.

Po wyschnięciu nagrobki pomalowano dwiema warstwami białej farby do betonu noxan (AKSILBET).

IV.

Inskrypcje na nagrobkach uczyelniono poprzez dwukrotne pomalowanie czarną farbą do betonu noxan (AKSILBET).

Wytczne do dalszych prac związanych z okresową konserwacją zachowawczą nagrobków na zabytkowych cmentarzach wojennym z czasów I wojny światowej w Bobrach i Krzywińskich, gm. Prostki, woj. warmińsko – mazurskie

W celu zabezpieczenia nagrobków przed porastaniem mchem i porostami należy ich powierzchnię okresowo spryskiwać preparatem ALGO-CLEAR – płynnym biocydem na bazie wody do zwalczania bakterii, glonów, mchów i porostów lub innym preparatem do zwalczania mchów i porostów niewchodzącym w reakcję z farbą użytą do pomalowania nagrobków. Po zadziałaniu preparatu, w celu usunięcia pozostałości mchów i porostów powierzchnię nagrobków należy umyć wodą.

Ponadto, w przypadku cmentarza w Krzywińskich, preparatu do zwalczania mchów i porostów należy również używać do oczyszczania słupków i podmurówki ogrodzenia oraz sztachet z pręseł tego ogrodzenia.

Ze względów krajobrazowych, z przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie cmentarza należy usunąć składowane tam maszyny rolnicze i nieużywany kontener.

Stan nagrobków przed rozpoczęciem prac renowacyjnych

a

b

Nagrobek nr 1: stan przed renowacją (a) i po renowacji (b)

a

b

Nagrobek nr 2: stan przed renowacją (a) i po renowacji (b)

a

b

Nagrobek nr 3: stan przed renowacją (a) i po renowacji (b)

a

b

Nagrobek nr 4: stan przed renowacją (a) i po renowacji (b)

a

b

Nagrobek nr 5: stan przed renowacją (a) i po renowacji (b)

a

b

Nagrobek nr 6: stan przed renowacją (a) i po renowacji (b)

Stan nagrobków w trakcie prac renowacyjnych, po oczyszczeniu i dwukrotnym pomalowaniu białą farbą

Stan nagrobków po pracach renowacyjnych

Tylne strony nagrobków po renowacji